

09.09.2019

Asia/28

§ 577

**V 25.9.2019, Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite lapsiperheiden lii-
kuntamahdollisuuksista koulujen liikuntasaleissa**

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Paavo Arhinmäen aloitteen lop-
puun käsittelyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteerin, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Paavo Arhinmäki ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloit-
teessaan, että kaupunki ryhtyy itse tai yhteistyökumppanien avulla tar-
joamaan lapsiperheille viikonloppuisin liikuntamahdollisuuksia koulujen
liikuntasaleissa.

Kaupunginhallitus on saanut aloitteen johdosta kulttuuri- ja vapaa-aika-
lautakunnan sekä kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunnot.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on lausunnossaan todennut, että lii-
kuntapalveluissa on jo jonkin aikaa kehitelty aloitteessa mainittua Lii-
kuntahulinat-toimintamallia eteenpäin. Perhehulinat-toimintamallin ko-
keilu käynnistyy eri puolilla kaupunkia jo tänä syksynä. Mallin keskei-
nen idea on toteuttaa koulujen liikuntasaleissa tai muissa helposti saa-
vutettavissa liikuntapaikoissa liikkumiseen innostavia ns. sisäleikkipuis-

toja, jotka ovat avoinna talvikaudella ja joissa lapset ja vanhemmat voivat liikkua omatoimisesti yhdessä.

Koulujen liikuntatilat ovat viikonloppuisin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden hallinnassa ja liikuntavälineet ja varusteet koulun irtaimistoa. Toimintamalli vaatii yhteistä sopimista tilojen varauksesta, varusteiden käytöstä, ohjauksesta ja valvonnasta käytön aikana sekä hankkeen rahoituksesta ja kouluille maksettavista korvauksista siivouksesta ja välineiden kulumisesta ja rikkoutumisesta.

Toiminta pyritään tuottamaan mahdollisimman vähäisin kustannuksin ja eri tahojen yhteistyötä ja asukkaiden aktiivista osallisuutta hyödyntäen, jolloin palvelu voitaisiin tarjota lapsiperheille maksuttomasti. Koulujen liikuntasalien välineistön hyödyntäminen ja asukkaiden omatoimisuus tilojen valvonnassa ovat keskeisiä edellytyksiä kulujen matalana pitämiseen. Periaatteena on, että kynnyksellä lähtee mukaan olisi kaikille perheille mahdollisimman matala. Toimintamallia kehitetään edelleen kokeilun havaintojen pohjalta ja laajennetaan sen jälkeen asteittain kattamaan koko kaupungin alue.

Myös kasvatus- ja koulutuslautakunta on lausunnossaan kannattanut aloitetta. Olemassa olevien tilojen ja liikuntavarusteiden käyttö mahdollistaa lasten ja vanhempien yhteiset liikuntaharrastusmahdollisuudet viikonloppuisin lähialueella.

Kaupunkistrategian mukaan kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteellisuutta ja yhteistoimintaa. Tasaverstaisten mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kulttuuri- ja kansalaistoimintaan. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana arkea varhaiskasvatuksessa ja kouluissa. Matalan kynnyksen vapaa-ajan toiminnan lisääminen yhdistyksiin kuulumattomille ja lapsiperheille on kirjattu yhdeksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan keskeisistä toimenpiteistä kaupunkistrategian toteuttamiseksi vuonna 2019.

Tutkimusten mukaan liikkumistottumukset alkavat urautua jo kolmen vuoden iässä. Koulupolun alkaessa lasten motorisissa taidoissa on paljon suuremmat erot kuin aiemmin. Alle kouluikäisistä lapsista vain noin 10–20 prosenttia liikkuu riittävästi, alakouluikäisistä noin 40 prosenttia. Kaikkien alle kahdeksanvuotiaiden pitäisi liikkua vähintään kolme tuntia päivittäin. Tämän määrän pitäisi koostua ennen muuta lasten omaehtoisista, vauhdikkaista leikeistä, pallopeleistä ja ulkoilusta, joista on tutkitusti jopa enemmän hyötyä pienten lasten motoriikan kehittymiselle kuin erilaisten urheilulajien harjoittelusta. Myös vanhempien esimerkillä

on myönteinen vaikutus lasten liikunnallisen elämäntavan kehittymiselle.

Kaupunkistrategian kärkihankkeena olevan liikkumishjelman tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Jo vähäisellä arki- ja hyötyliikunnalla on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia. Lapsiperheiden omaehtoisten liikuntamahdollisuuksien lisääminen aloitteen mukaisesti vastaa osaltaan kaupunkistrategian tavoitteisiin.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Paavo Arhinmäen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 28.05.2019 § 174

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi aloitteesta seuraavan lausunnon:

Kasvatus ja koulutuslautakunta kannattaa valtuustoaloitetta, jossa kaupunki tarjoaisi lapsiperheille matalan kynnyksen maksuttomia tai edullisia liikuntapalveluita lähikoulujen liikuntasaleissa. Aloitteen mukaiset palvelut, tilat ja olemassa olevien liikuntavarusteiden käyttö mahdollistaisi lasten ja vanhempien yhteiset liikuntaharrastusmahdollisuudet viikonloppuisin lähialueella.

Kaupunkistrategian kärkihankkeen, liikkumishjelman, tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Jo vähäisellä arki- ja hyötyliikkumisella on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia erityisesti niiden henkilöiden osalta, jotka liikkuvat vähän.

Kaupunkistrategian mukaan kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteellisuutta ja yhteistoimintaa. Tasavertaisten mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kulttuuri- ja kansalaistoimintaan. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

Aloitteen mukainen toimintamalli tulee suunnitella yhteistyössä eri toimialojen, alueen asukkaiden ja mahdollisten yhteistyökumppanien kanssa niin, että toiminnan kustannukset ja kynnys osallistumiseen pysyvät matalana. Kokeilu alkaisi muutamassa liikuntasalissa ja laajeni saatavien kokemusten pohjalta usealle alueelle.

Koulujen liikuntatilat ovat viikonloppuisin kulttuuri ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden hallinnassa ja liikuntavälineet ja varusteet koulun toiminnan irtaimistoa. Toimintamalli vaatii yhteistä sopimista tilojen varaamisesta, varusteiden käytöstä, ohjauksesta ja valvonnasta käytön aikana, hankkeen rahoituksesta sekä kouluille maksettavista korvauksista siivouksesta ja välineiden lisääntyneestä käytöstä johtuvasta kulumisesta ja rikkoutumisesta.

Aloite tukee liikunnallisen elämäntavan omaksumista ja edistää yhdessä tekemisen kulttuuria alueella.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mauno Kemppe, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 310 86860
mauno.kemppi(a)hel.fi

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 07.05.2019 § 87

HEL 2019-003282 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa aloitteessa esitetyn toimintamallin käynnistämistä Helsingissä. Toimintamalli tulee suunnitella yhteistyössä eri toimialojen, yhteistyökumppanien ja alueen asukkaiden kanssa. Näin toimien voidaan edistää sitä, että toiminnan kulut saadaan pidettyä matalina, ja palvelu voidaan tarjota maksuttomasti kaikille lapsiperheille.

Liikkumisen puutteesta on tullut keskeinen terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä heikentävä tekijä kaiken ikäisillä. Vaikka liikunta on suhteellisen suosittu vapaa-ajan harrastus, arkielämästä on samanaikaisesti tullut istuvaa. Luontainen liikkuminen on vähentynyt olennaisesti.

Liian vähäisen liikkumisen seuraukset ovat vakavia. Liikkumisen puute on maailmanlaajuisesti jo neljänneksi yleisin taustatekijä pitkäaikaissairauksien aiheuttamiin kuolemantapauksiin. Muita seurauksia ovat muun muassa fyysisen kunnon ja toimintakyvyn heikkeneminen, tuki- ja liikuntaelinongelmat, ylipaino, tyypin 2 diabetes, sydän- ja verisuonisairaudet sekä mielenterveys- ja uniongelmat. Liikkumattomuuteen kytkeytyvien kansantaloudellisten kustannusten on arvioitu Suomessa olevan vuosittain vähintään 3,2 miljardia euroa.

Tutkimusten mukaan liikkumistottumukset alkavat urautua jo kolmen vuoden iässä. On havaittu, että koulupolun alkaessa lasten motorisissa taidoissa on paljon suuremmat erot kuin aiemmin. Tutkimustulokset ovat pysäyttäviä: alle kouluikäisistä lapsista vain noin 10–20 prosenttia liikkuu riittävästi, alakouluikäisistä noin 40 %. Kaikkien alle 8-vuotiaiden pitäisi liikkua vähintään kolme tuntia päivittäin. Tämän määrän pitäisi koostua ennen muuta lasten omaehtoisista, vauhdikkaista leikeistä, pallopeleistä ja ulkoilusta, joista on tutkitusti jopa enemmän hyötyä pienten lasten motoriikan kehittymiselle kuin erilaisten urheilulajien harjoittelusta. Vanhempien esimerkillä on myös myönteinen vaikutus lasten liikunnallisen elämäntavan kehittymiselle. [Tutkimusviitteet liikkumissohjelman projektisuunnitelmasta, ks. mm. Helajärvi Harri, Lindholm Harri, Vasankari Tommi ja Heinonen Olli J. (2015); Husu, Pauliina (ym.) (2018).; Itkonen Hannu, Lehtonen Kati ja Aarresola Outi. (2018); Kokko Sami & Mehtälä Anette (toim.) (2016).; Vasankari Tommi & Kolu Päivi (toim) (2018); World Health Organization (2017)]

Kaupunkistrategian mukaan ”kaupunkiympäristöä sekä liikunta- ja kulttuuritarjontaa kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa. Helsinki tukee asukkaiden ja yhteisöjen alueellista oma-aloitteisuutta ja yhteistoimintaa. Tasavertaisen mahdollisuuksien luomiseksi kaupunki varmistaa, että sen tiloja on helppoa ja turvallista käyttää koulutus-, kulttuuri- ja kansalaistoimintaan. Lapsia ja nuoria liikutetaan yhä enemmän kiinteänä osana heidän arkeaan varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.” Lisäksi kulttuurin ja va-

paa-ajan toimialan yhdeksi keskeisistä toimenpiteistä kaupunkistrategian toteuttamiseksi vuonna 2019 on kirjattu "Lisätään matalan kynnyksen vapaa-ajan toimintaa yhdistyksiin kuulumattomille ja lapsiperheille".

Kaupunkistrategian kärkihankkeen, liikkumishjelman, tavoitteena on saada kaupunkilaiset liikkumaan enemmän ja istumaan vähemmän. Päämääränä on, että liikkuminen Helsingissä on helppo, sujuva ja houkutteleva arjen valinta. Jo vähäisellä arki- ja hyötyliikumisella on terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia erityisesti niiden henkilöiden osalta, jotka liikkuvat vähän.

Liikuntapalveluissa on jo jonkin aikaa kehitelty Liikuntahulinat-toimintamallia eteenpäin. Tavoitteena on, että jo ensi syksystä alkaen Perhehulinat-toimintamallin kokeilu käynnistyy eri puolilla kaupunkia. Mallin keskeinen idea on toteuttaa koulujen liikuntasaleissa tai muissa helposti saavutettavissa liikuntapaikoissa liikkumiseen innostavia ns. sisäleikkipuistoja, jotka ovat avoinna talvikaudella, ja joissa lapset ja vanhemmat voivat liikkua omatoimisesti yhdessä. Toimintamallia kehitetään edelleen kokeilun havaintojen pohjalta, ja laajennetaan sen jälkeen asteittain kattamaan koko kaupungin alueen.

Toiminta pyritään tuottamaan vähäisin kustannuksin, eri tahojen yhteistyötä ja asuinalueiden asukkaiden aktiivista osallisuutta hyödyntäen, jolloin palvelu voitaisiin tarjota lapsiperheille maksuttomasti. Koulujen liikuntasalien välineistön hyödyntäminen sekä asukkaiden omatoimisuus tilojen ja toiminnan valvomisen osalta ovat keskeisiä edellytyksiä kulujen matalina pitämiseen. Kantavana periaatteena on toteuttaa toiminta niin, että kynnyks lähteä mukaan olisi kaikille perheille mahdollisimman matala. Toimintaa on suunniteltu liikuntapalveluiden johdolla, eri toimialojen välisellä tiiviillä yhteistyöllä.

Esittelijä

vs. liikuntajohtaja
Petteri Huurre

Lisätiedot

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi